

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 106/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Ingrid Kovalčukovou, Štúrova 22, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom o náhrade trov konania uznesenia Okresného súdu Košice I č. k. 26 Cbi 13/2015-77 zo 17. marca 2016 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 CoKR 4/2017 z 28. novembra 2017 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
a [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

██████████ a ██████████ (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom o náhrade trov konania uznesenia Okresného súdu Košice I č. k. 26 Cbi 13/2015-77 zo 17. marca 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 CoKR 4/2017 z 28. novembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti a k nej priložených príloh vyplýva, že sťažovatelia boli v právnej pozícii žalovaných účastníkmi konania na okresnom súde, ktorý napadnutým uznesením rozhodol o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku žalobcom za podaný návrh na začatie konania. Žaloba bola na súde podaná 13. júla 2015. Uznesením z 28. júla 2015 okresný súd uložil sťažovateľom, aby sa v lehote 15 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia písomne vyjadrili k návrhu na začatie konania a v prípade, že uplatnený nárok v celom rozsahu neuznajú, uviedli vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojili listiny, na ktoré sa odvolávajú, a označili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Sťažovatelia si po doručení tohto uznesenia ustanovili na zastupovanie právneho zástupcu z radov advokátov, prostredníctvom ktorého riadne a včas splnili povinnosti uložené im súdom, a 17. augusta 2015 doručili súdu podrobné písomné vyjadrenie k žalobe spolu s listinnými dôkazmi. Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil z dôvodu, že žalobca nezaplatil súdny poplatok. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Výrok o trovách konania súd odôvodnil len odkazom na ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Proti výroku okresného súdu o trovách konania podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a rovnako nepriznal stranám sporu náhradu trov konania.

3. Ústavnou sťažnosťou sťažovatelia napádajú rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými tieto rozhodovali o náhrade trov konania, a to predovšetkým z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia a ich rozporu s ustálenou právnou praxou. Sťažovatelia namietajú

arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí a nevysporiadanie sa so zásadnou argumentáciou sťažovateľov uvedenou v odvolaní zo strany krajského súdu. Sťažovatelia namietajú aj postup okresného súdu, keď tento podľa nich suploval nečinnosť žalobcu po podaní žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj skutočnosť, že neboli okresným súdom vyzvaní na vyjadrenie sa k odvolaniu žalobcu proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania. Sťažovatelia namietajú predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, keď tento rozhodol, že v dôsledku zastavenia konania nemá s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c) OSP žiaden z účastníkov nárok na náhradu trov konania. Trovy konania, ktoré sťažovateľom vznikli (ku dňu ich vyčíslenia v konaní na súde prvej inštancie vo výške 2 821,30 eur na každého), vychádzajú z hodnoty sporu, ktorú zadefinoval žalobca, keď len súdny poplatok predstavoval sumu 26 437,50 eur, vo vzťahu ku ktorému dospel súd prvej inštancie k záverom o neexistencii dôvodov na strane žalobcu pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Podľa sťažovateľov mal okresný súd v danej veci aplikovať ustanovenie § 146 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Sťažovatelia sú toho názoru, že v danom prípade zastavenie konania jednoznačne zavinil žalobca, ktorý nezaplatil súdny poplatok za podaný návrh na začatie konania. Podľa sťažovateľov došlo zo strany žalobcu k účelovému iniciovaniu súdneho konania proti sťažovateľom, zjavne bez skutočného záujmu na meritórnom rozhodnutí, o čom svedčí aj špekulatívne predlžovanie lehôt v konaní o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. V tejto súvislosti sťažovatelia v sťažnosti uviedli: *„Za daného stavu a v dôsledku rozhodovania všeobecných súdov nastala situácia, kedy na jednej strane ten, čo celý proces spustil a v danom prípade podľa všetkého len zneužil právo na súdnu ochranu, zostal bez akéhokoľvek postihu, pričom na strane druhej – sťažovatelia, ktorí boli spustením tohto procesu prinútení vynaložiť významné finančné prostriedky na svoju obranu, týmto súd náhradu trov nepriznal, čím pre správanie sa žalobcu oni jediní utrpeli priamo ekonomickú ujmu. Výsledkom súdneho konania a rozhodovania všeobecných súdov je preto stav hrubej nespravodlivosti a porušenia princípov právneho štátu, keď takýto postup súdu je spôsobilý podporovať takú prax zneužívania práva na súdnu ochranu, kedy ktokoľvek a kedykoľvek môže bez najmenšieho postihu iniciovať proti inému súdne konanie o akékoľvek závatné sumy, zaťažiť ho tým v jeho majetkovej sfére a následne jednoduchým nesplnením výzvy súdu na zaplatenie súdneho poplatku, počítajúc len s následkom v podobe*

zastavenia konania, sa zbaviť akejkoľvek zodpovednosti a poškodiť subjekt, voči ktorému nasmeroval takéto svojvoľné aktivity bez reálneho právneho opodstatnenia.“ Sťažovatelia nesúhlasia s názorom krajského súdu, ktorý preniesol zodpovednosť za zavinenie na zastavení konania zo žalobcu na okresný súd, keď konštatoval, že procesné úkony vykonané súdom prvej inštancie pred vyzvaním žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku (výzva z 19. januára 2016, pozn.) nezavinil žalobca, a uzavrel, že povinnosťou súdu prvej inštancie bolo najprv vyrubiť žalobcovi súdny poplatok za návrh a až následne robiť ďalšie procesné úkony.

4. Na základe týchto skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorými tieto súdy rozhodovali o trovách konania, boli porušené sťažovateľmi označené práva (bod 1), aby napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu zrušil a priznal sťažovateľom náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv (bod 1) uznesením okresného súdu

8. Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

9. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovatelia právo podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok aj využili.

10. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv sťažovateľov napadnutým uznesením okresného súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv (bod 1) uznesením krajského súdu

11. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

15. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014). Vychádzajúc z uvedených ústavne relevantných úvah, ústavný súd pristúpil k prieskumu podanej ústavnej sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní.

16. Vzhľadom na hodnotu sporu pred okresným súdom (pozri bod 3) ide o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec, kde vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadov už samotný predmet sporov v predmetných konaniach zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (porovnaj IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015, II. ÚS 804/2015) dôvod na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd už viackrát vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok v § 238 ods. 5 upravuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustné vo veciach, v ktorých je napadnuté právoplatné rozhodnutie neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy, táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (pozri napr. IV. ÚS 358/08 alebo IV. ÚS 717/2013), ktorá vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných všeobecnými súdmi, a bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý aj do roviny ústavného súdnictva (IV. ÚS 431/2012). Uvedený právny názor je aktuálny aj za účinnosti novej právnej úpravy, ktorá za tzv. bagateľnú vec pre dovolací prieskum považuje spory vo veciach, kde napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku]. Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej

moci, v ktorom ide zjavne o bagatelnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu – intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). Vo veci sťažovateľov o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu celkom zjavne nejde.

17. Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú ústavnej ochrany v spore o sumu, ktorá je zjavne bagatelná (pozri bod 3), ústavný súd na základe dosiaľ uvedeného pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľov nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Napokon ochrany svojich práv sa v danom prípade sťažovatelia môžu domáhať postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, keďže samotný krajský súd v bode 22 napadnutého uznesenia implicitne konštatoval nezákonný postup okresného súdu, ktorý bol povinný po podaní žaloby v prvom rade vyrubiť žalobcovi súdny poplatok za návrh a až následne robiť ďalšie procesné úkony, ako doručiť návrh na vyjadrenie žalovanej strane. Vecným zaobraním sa sťažnosťou v tomto ohľade ústavnému súdu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy za čiarkou „ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“.

19. Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že v posudzovanom prípade nemá právomoc na poskytnutie ústavnej ochrany vo veci sťažovateľov, keďže ochrana ich právam môže byť poskytnutá v rámci systému všeobecného súdnictva. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti aj pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

20. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018